

Mgr. Ilona Kloučková

Veřejné stráže v České republice

Anotace

V rámci bezpečnostního systému České republiky působí řada složek, institucí a jednotlivců, kteří jsou nepostradatelní v souvislosti s potřebou dohlížet na řádné plnění právních ustanovení osobami pobývajícími na území tohoto státu. Dané ochranné funkce je třeba plnit komplexně, a proto je celý výše zmíněný systém doplňován „ochránci“ vod, lesů, luk, polí a dalších atributů utvářejících naši přírodu a životní prostředí. Právě veřejné stráže přispívají svou činností na ochranu majetkových i nemajetkových práv a hodnot. Příspěvek si tedy klade za cíl zhodnotit problematiku veřejných stráží v České republice. Ve snaze vytvořit ucelený soubor informací, je práce jistým vzhledem do nejpodstatnějších problémů s touto problematikou souvisejících.

Klíčová slova

Bezpečnostní systém, veřejná stráž, ochrana přírody, úřední osoba.

Annotation

The security system of the Czech Republic has a number of relevant components, institutions and individuals who are indispensable in the context of the need to supervise the proper implementation of legal provisions by persons residing in the territory. The protective functions is necessary to perform complex and, therefore, the above system is complemented by "guardians" of water, forests, meadows, fields and other attributes that shape our natural environment. The public guards' activities contribute to the protection of property and no property rights and values. The target of that thesis is to assess the issues of public guards in the Czech Republic. In an effort to create a comprehensive set of information, the article plays a role of the certain insight to the most significant problems related to this issue.

Keywords

Security system, public guard, nature protection, public „official“ (person acting on behalf of the public sector).

1. Historie územní ochrany

Územní ochrana přírody má překvapivě dlouhou historii. Již ve starověku si začal člověk všimnout poruch v přírodě, jako byla eroze půdy, nadměrná pastva, kácení lesů. Nikoliv však v těchto dobách nebyla realizována konkrétní opatření. Nábožensky a filosoficky však byly dobře známy zákony na ochranu ryb, zvířat, lesů a rezervací. Zejména v částech Indie (kolem r. 242 př. n. l.). Další doklady o zákazu lovu v době rozmnožování zvířat pocházejí z Číny (14. století n. l.). Snahy na ochranu přírody v Evropě se objevují až ve středověku. V této době se zmenšovala plocha divoké přírody a začínaly mizet některé druhy. Proto vládcové nad územím směřovali snahu k zachování takových území, kde byl dostatek lovné zvěře a místy zvěř i aktivně chránili. Pytláctví se stávalo hrdelním zločinem a oprávnění lovit určitá zvířata měl stále menší okruh lidí. Silným motivem pro ochranu přírody v celé Evropě se stal nástup romantismu na začátku 19. století. Docházelo totiž k uvědomování si estetické kvality přírody, její celistvosti a nezbytnosti.¹

Za zásadní mezník je považováno vydávání patentů, dokumentů a příkazů za vlády Karla IV. ve 14. století. Maiestas Carolina je významný právní dokument, který vznikl pro prosazení určitých prvků ochrany přírody, především zvěře a ochranu lesů. Tento návrh stanovil přísné tresty při jeho porušení, pro odpor šlechty však nenabyl platnosti.² Jeho ustanovení bylo považováno za první lesní zákon na území dnešní České republiky.³

Evropská ochrana přírody získává na začátku našeho století širokou oporu v přírodovědcích i široké veřejnosti, zejména vlivných členů přírodovědných nebo vlasteneckých klubů. Na rozdíl od Spojených států, kde hlavní roli sehrává Ministerstvo vnitra⁴ (navzdory názvu je jeho náplň činnosti zásadně odlišná od Ministerstva vnitra České republiky) a jízdní policie. V Evropě vznikají odborné státní instituce ochrany přírody zajišťující zejména odborné řízení ochrany přírody a postupně přebírají i výkon státní správy.⁵

Vývoj do druhé světové války u nás je obdobný ostatním evropským zemím, kde se střídaly období různých přístupů k přírodě. Vše ovlivňovala stávající politická situace, popř. i přístup konkrétních panovníků či vlád.

V českých zemích se do roku 1918 podařily prosadit jen dílčí vyhlášky. Po první světové válce již však začala skutečná státní ochrana přírody, jejíž novinkou byl vznik systému konzervátorů a zpravodajů ochrany přírody.⁶

V období po druhé světové válce se měnila celá struktura státní moci. Ochrana přírody nebyla hlavním státním zájmem. Výsledkem bylo minimum pravomocí.⁷

¹ KOSTKAN, V. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. 1996. str. 11-12.

² MŽP ČR. AOPK. Ochrana přírody a krajiny v České republice. Historie ochrany přírody a krajiny v České republice. <http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz>.

³ KOSTKAN, V. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. 1996. str. 13-14.

⁴ U. S. Department of the Interior. <<http://www.doi.gov/index.cfm>>.

⁵ KOSTKAN, V. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. 1996. str. 12.

⁶ Tamtéž.

Pro další vývoj státní ochrany přírody se stalo důležitým přijetí velmi nedokonalého, ač ve své době moderního zákona o státní ochraně přírody a na něj navazujících vyhlášek⁸. A samozřejmě i dalších právních předpisů souvisejících s ochranou přírody a jejích složek. Na mysli jsou právní předpisy na ochranu rybářství, myslivosti apod.

1.1 Úloha dobrovolníků v ochraně přírody

Koncem 19. století a začátkem 20. století se ochrana přírody stala předmětem činnosti řady spolků. Vznikaly lokální přírodovědné a muzejní kluby a spolky, zapojovali se amatéři i profesionálové.⁹

Právní úprava ochrany přírody se na území České republiky v moderním slova smyslu datuje teprve začátkem 20. století v době vzniku samostatné Československé republiky.¹⁰

Významným mezníkem byl rok 1989, kdy neutěšený stav přírody ve zvláště chráněných územích dokazoval nutnost chránit přírodu na celém území státu prostřednictvím politických, hospodářských a společenských změn. Z nichž významnou bylo přijetí nové právní úpravy ochrany přírody a krajiny, tedy zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.¹¹ Mimo tento právní předpis však byly přijaty i další právní předpisy. O právních předpisech, které se týkají této práce, bude pojednáno v následujících tématech.

1.2 Veřejné stráže

Stráže sehrávají v systému mimo-resortních bezpečnostních služeb nezastupitelné místo, jelikož vykonávají ochranu životního prostředí a majetku ve ztížených podmínkách. Objevují se také často v oblastech, které je nemožné zabezpečit dostatečně činností Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) a obecní policie. Je nutné zmínit také důležitost jejich fungování z hlediska situační prevence (aplikace mechanických zábran, apod.), již zajišťují řadou prostředků v rámci jejich prevenční činnosti. Strážci jsou často zaměstnanci či bývalí zaměstnanci např. lesních podniků či myslivci a rybáři, proto je velikou výhodou i jejich dobrá místní a osobní znalost.¹² Výraznou měrou mají totiž zásluhu na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání.

V soustavě orgánů ochrany životního prostředí mají veřejné stráže zvláštní postavení. Posláním všech členů daných veřejných stráží je obecně kontrola dodržování předpisů o ochraně příslušných složek životního prostředí. Tyto subjekty disponují pravomocemi orgánů státní správy v takovém rozsahu, ve kterém to v jednotlivých případech vymezují zvláštní zákony. Podrobnosti organizace, úkolů a předpokladů pro výkon stráže stanovují

⁷ KOSTKAN, V. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. 1996. str. 16.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ MŽP ČR. AOPK. Ochrana přírody a krajiny v České republice. Historie ochrany přírody a krajiny v České republice. <http://www.cittadella.cz/euoparc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz>.

¹¹ Tamtéž.

¹² KOVÁRNÍK, L. Mimoresortní bezpečnostní služby. Praha: Policejní akademie ČR v Praze. 2008. str. 115

orgány státní správy obecně závazným právním předpisem. O výčtu výše zmíněných právních předpisů bude pojednáno v následujících kapitolách této práce.¹³

V České republice (dále jen „ČR“) působí v současné době čtyři druhy veřejných stráží. Do roku 2001 působilo na našem území pět různých druhů stráží. Kromě lesní stráže, myslivecké stráže, rybářské stráže a stráže přírody, zde působila i vodní stráž, která však přestala od 1. července 2000 de facto působit. Důsledkem bylo neplnění povinností a požadavků stanovených dřívějším trestním zákonem č. 238/1999 Sb.¹⁴

Činnost výše uvedených veřejných stráží vykonává v České republice celkem několik tisíc osob, jejich počty jsou proměnlivé. Praktická část této práce přináší bližší informace o jejich počtech.

Je však nutno podotknout, že tento relativně vysoký počet stráží však nevypovídá nic o funkčnosti stráží, jelikož jejich výkon je do značné míry pouze formální. Tento aspekt je možné přičíst, mimo jiné, i současné právní úpravě v souvislosti s postavením a působností veřejných stráží. V našich podmínkách je posláním stráží, a bylo tak dáno i historicky, ochrana takových majetkových i nemajetkových práv a hodnot, jako je příroda a její složky, právo myslivosti a rybářské právo.¹⁵

2. Myslivecká stráž

2.2 Myslivost a myslivecká stráž

Pojem myslivost v současnosti upravuje § 2 písm. a) zákona o myslivosti. Jedná se o „činnost prováděnou v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví“.¹⁶ „Je to činnost ochraňující, využívající a zkvalitňující přírodní bohatství na úseku ochrany, zušlechťování, chovu a lovu zvěře a jejich životních podmínek a je nedílnou součástí souboru hospodářských činností člověka prováděných v přírodě.“¹⁷

Prámem myslivosti je tedy zejména souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků. Honitbou se myslí soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle zákona o myslivosti.¹⁸

¹³ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ. I. Místní správa a životní prostředí. Brno: Masarykova univerzita, 1994. str. 31

¹⁴ STANĚK, J., Co přinese připravovaný zákon o veřejné stráží? Myslivost. Stráž myslivosti.

<<http://old.myslivost.cz/media/clankyDetail.asp?IDCl=12691&IDR=10315&TypR=1>>.

¹⁵ STANĚK, J., Co přinese připravovaný zákon o veřejné stráží? Myslivost. Stráž myslivosti.

<<http://old.myslivost.cz/media/clankyDetail.asp?IDCl=12691&IDR=10315&TypR=1>>.

¹⁶ Zákon č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ LAROUSSE. Havet, P. et al.; KOPEČNÝ, M. Encyklopedie: Myslivost. Praha: Svojtka a Vašut. 1996. str. 310.

¹⁸ Tamtéž.

2.3 Myslivecká stráž

2.3.1 Ustanovení myslivecké stráže

Z dikce zákona: „Uživatel honitby je povinen pro každých započatých 500 ha honitby navrhnout orgánu státní správy myslivosti ustanovení jedné myslivecké stráže. Návrh na ustanovení myslivecké stráže se předkládá do 30 dnů od uzavření smlouvy o nájmu honitby anebo do 30 dnů ode dne, kdy byl uživatel honitby vyrozuměn orgánem státní správy myslivosti o zrušení ustanovení myslivecké stráže. V případě užívání honitby na vlastní účet se návrh předkládá do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o uznání honitby.“¹⁹

Mysliveckou stráž ustanovuje orgán státní správy myslivosti na období 10 let, ale opakované ustanovení je možné. Návrh uživatele honitby musí obsahovat písemný souhlas osoby navrhované na ustanovení mysliveckou stráž. Nesplní-li uživatel honitby povinnost podle příslušného ustanovení zákona, může ustanovit mysliveckou stráž orgán státní správy myslivosti. Ten poté vyrozumí o této skutečnosti uživatele honitby.

Orgánem státní správy se rozumí orgán státní správy v prvním stupni, jedná se o obecní úřad obce s rozšířenou působností. Osoba, která byla ustanovena mysliveckou stráž pro určité území honitby, může být mysliveckou stráž i ve více honitbách, avšak je nemožné, aby tato osoba předkládala v případě potřeby dva průkazy či odznaky myslivecké stráže. Brání tomu právě čestné prohlášení, které osoba předkládá, a kterým garantuje, že ustanovena již jednou byla a identifikační doklady vlastní. Čestné prohlášení každá osoba provádí před ustanovujícím orgánem dle příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

2.3.2 Kdo může být členem myslivecké stráže?

Podle § 12 odst. 3 zákona o myslivosti, může být členem myslivecké stráže ustanovena fyzická osoba, která:

- a) je starší 21 let,
- b) má bydliště na území České republiky,
- c) je bezúhonná,
- d) má způsobilost k právním úkonům,
- e) je fyzicky a zdravotně způsobilá pro výkon funkce myslivecké stráže,
- f) prokázala znalost práv a povinností myslivecké stráže podle tohoto zákona a znalost souvisejících předpisů,
- g) složila slib,
- h) má platný lovecký lístek a platný zbrojní průkaz a je pojištěna,
- i) vyslovila s ustanovením do funkce písemný souhlas.²⁰

Výše uvedené podmínky musí být splněny kumulativně. Dále je třeba, aby uchazeč na ustanovení myslivecké stráže splňoval i další podmínky. Jedná se např. pracovní a obecné předpoklady, příslušné znalosti a schopnosti nezbytné k výkonu myslivecké stráže, osobní

¹⁹ Zákon č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Zákon č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

pohovor provedený před složením testu z odborných znalostí a předkládání nezbytných dokumentů uchazeče. Podrobnosti upravuje zmíněný zákon o myslivosti a jeho prováděcí vyhlášky Ministerstva zemědělství České republiky č. 244/2002 Sb., k provedení zákona o myslivosti.

2.3.3 Zánik ustanovení myslivecké stráže

Ustanovení mysliveckou stráží zaniká v případě, že uplyne doba, na kterou byl vystaven myslivecké stráží průkaz, zanikne nájem honitby u osoby, která byla na návrh nájemce této honitby ustanovena. Dále také zanikne v případě úmrtí myslivecké stráže, doručením oznámení myslivecké stráže o skončení výkonu funkce orgánu státní správy nebo zrušením ustanovení orgánem státní správy myslivosti.²¹ K zániku ustanovení mysliveckou stráží může dojít i v případě, že dojde ke spáchání trestného činu ze strany strážce.

2.3.4 Oprávnění člena myslivecké stráže

Zákon o myslivosti upravuje velký výčet práv, která má člen myslivecké stráže. Po potřeby této práce jsou uvedeny ty, které mezi ně patří. Strážce je oprávněn:

- a) požadovat předložení zbrojního průkazu, průkazu zbraně, loveckého lístku, povolenky k lovu a potvrzení o povinném pojištění, popř. jiného průkazu od osoby, která je v honitbě se střelnou zbraní nebo s jinou loveckou výzbrojí,
- b) zastavovat a prohlížet v honitbě a na účelových komunikacích v honitbě dopravní prostředky, přepravovaná zavazadla (je-li zde důvodné podezření, že je přepravována neoprávněně nabytá zvěř), požadovat předložení dokladu o nabytí zvěře,
- c) zadržet osobu přistiženou v honitbě při neoprávněném lovu, se zakázanou loveckou výzbrojí anebo střelnou zbraní a při jiné činnosti tímto zákonem zakázané, popř. přivolat orgán Policie České republiky,
- d) odejmout výše uvedeným osobám střelnou zbraň nebo loveckou výzbroj, chycenou, ulovenou nebo přepravovanou zvěř, popř. i loveckého psa a fretku a vykázat je z honitby (o tomto sepisuje strážce úřední záznam a osobě vystavuje potvrzení o odnětí věci, dále neprodleně předává věc orgánu policie),
- e) usmrcovat v honitbě toulavé psy a kočky, kteří mimo vliv svého vedoucího ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení pronásledují zvěř (toto oprávnění se nevztahuje na jisté výjimky – např. psy ovčáckých a loveckých plemen, psy slepecké, záchranářské, zdravotnické a služební),
- f) usmrcovat mývala severního, psíka mívalovitého, norka amerického nebo nutrii říční a další vyhláškou stanovené zavlečené druhy živočichů v přírodě nežádoucí,
- g) usmrcovat zdivočelá hospodářská zvířata, volně se pohybující označená zvířata z farmových chovů zvěře (ve vzdálenosti větší než 200 m od honebního pozemku), vše musí být předem oznámeno místně příslušnému obecnímu úřadu,
- h) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů policie, popř. obecní policie (pokud nemůže vlastními silami a prostředky zajistit splnění svých povinností),
- i) ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení za přestupky,

²¹ § 13 zákona č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

- j) vstupovat na pozemky v honitbě v rozsahu nezbytně nutném k výkonu funkce.²²

2.3.5 Povinnosti člena myslivecké stráže

Člen myslivecké stráže má povinnost:

- a) prokázat se průkazem myslivecké stráže a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s ochranou myslivosti,
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody podle jejich povahy uživateli honitby nebo orgánu, který ji ustanovil, popř. orgánům policie nebo orgánům státní správy,
- d) zabezpečit svůj průkaz a služební odznak proti zneužití, ztrátě a odcizení.²³

2.4 Myslivecký hospodář

Pro potřeby této práce je nutné také odlišit pojem myslivecký hospodář. Tento termín vymezuje § 35 zákona o myslivosti, v platném znění. Myslivecký hospodář je ustanoven na stejných principech jako myslivecká stráž, ale navíc musí mít vysokoškolské vzdělání na škole, kde byla myslivost vyučovacím předmětem, nebo složit vyšší odbornou mysliveckou zkoušku, nebo složit zkoušku pro myslivecké hospodáře. Takový myslivecký hospodář je tedy oprávněn zpracovávat myslivecké hospodaření, statistické výkazy, kontrolovat ulovenou zvěř, požadovat předložení mysliveckého lístku, ale i usmrcovat toulavé psy a kočky, další zvířata škodlivá myslivosti, zdivočelá domácí zvířata a volně se pohybující zvířata z farmových chovů.²⁴

Mysliveckého hospodáře ustanovuje a odvolává orgány státní správy na návrh uživatele honitby, který má povinnost tento návrh předložit orgánu státní správy do 15 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o uznání honitby, popř. rozhodnutí o schválení nájmu honitby, rozhodnutí o odvolání, popř. po zániku funkce dosavadního mysliveckého hospodáře, jakož i po doručení rozhodnutí, jímž bylo odmítnuto jmenovat mysliveckým hospodářem navrženou osobu.²⁵ Orgán státní správy také vydává mysliveckému hospodáři průkaz k oprávnění vykonávat tuto funkci.

3. Stráž přírody

V současnosti mají strážci chráněných území trochu opomíjenou, ale i přes to významnou úlohu při styku s návštěvníky těchto území. Právě oni znají terén dokonale a mnohdy jsou také jedinými, kdo může poradit či poskytnout pomoc ve svízelné situaci. Nelze na ně pohlížet jen jako na represivní složku, která je jakousi prodlouženou rukou zákona, ale je třeba si uvědomit, že takový strážce by měl být člověkem, kterého lze potkat na horské pěšině, v lese, na lukách, který je schopen podat informace o místní přírodě, upozornit na povolené a nepovolené aktivity, apod.²⁶

²² Zákon č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Tamtéž.

²⁴ Myslivecká stráž <<http://www.lenulen.estranky.cz/clanky/mylivecka-straz.html>>.

²⁵ Zákon č. 441/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Asociace strážců přírody chráněných území České republiky. Asociace strážců přírody ChÚČR.

Činnost stráže přírody, její poslání, povinnosti a oprávnění jsou uvedeny v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a ve vyhlášce Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb.

Stráž přírody se skládá ze strážců a zpravodajů, které jmenuje a odvolává územně příslušný ustanovující úřad.²⁷ Tím jsou myšleny krajské úřady a správy. Právě výše zmíněná vyhláška ve svých ustanoveních vhodně vymezuje hlavní funkce zajišťované stráží přírody. Jedná se o „strážní, kontrolní, informační, výchovné, případně odborné činnosti.“²⁸ Stráž přírody je třeba rozlišovat podle místa jejího působení.

*„Strážci v národních parcích jsou vybaveni jednotným stejnokrojem, stejně jako ostatní pracovníci příslušné Správy. Všichni strážci ve službě nosí na levé straně hrudi (na kapse, klopě) kovový služební odznak. Profesionální strážci některých národních parků nad odznakem nosí ještě štítek se svým jménem. Na levém rukávu nosí strážce služební znak – nášivku se znakem příslušné chráněné krajinné oblasti nebo národního parku a označení své funkce.“*²⁹ V případě potřeby se strážce prokazuje služebním průkazem. S daným odznakem a průkazem je možno seznámit se v závěrečné části této práce.

3.1 Kdo může být členem stráže přírody?

Podle § 81 odst. 3 zákona č. 114/ 1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, může být členem stráže přírody ustanovena fyzická osoba, která:

- a) je občanem České republiky,
- b) je starší 21 let,
- c) nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,
- d) má způsobilost k právním úkonům,
- e) je zdravotně způsobilá,
- f) prokázala znalost práv a povinností stráže přírody podle tohoto zákona a znalost souvisejících předpisů,
- g) složila před ustanovujícím úřadem slib.³⁰

Ustanovující úřad následně stráží přírody vydává služební odznak se státním znakem a průkaz stráže přírody, kde je současně stanoven obvod její působnosti. Strážní služba např. v chráněných krajinných oblastech je organizována formou služby na stanovišti a strážní pochůzkovou trasou vykonávanou zpravodaji a strážci (osoba vykonávající funkci zpravodaje nejméně po dobu dvou let).³¹

<<http://strazprirody.cz/index.php?modul=clanek&link=as>>.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ § 20 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

²⁹ Asociace strážců přírody chráněných území České republiky. Asociace strážců přírody ChÚČR.

<<http://strazprirody.cz/index.php?modul=clanek&link=as>>.

³⁰ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Ministerstvo Životního prostředí České republiky. <<http://www.mzp.cz/www/platnaleyislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589e7dc0591c125654b004e91c1?opendocument>>.

³¹ Aktiv dobrovolných spolupracovníků Správy CHKO Jeseníky.

3.2 Oprávnění člena stráže přírody

Oprávnění strážce jsou následující:

- a) zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,
- b) ukládat a vybírat blokové pokuty za přestupky na úseku ochrany přírody,
- c) vstupovat na cizí pozemky (pokud se prokážou služebním průkazem a budou postupovat v souladu s právními předpisy na úseku ochrany přírody a krajiny),
- d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie České republiky,
- e) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.³²

V případě bezprostředního ohrožení zájmů, které jsou zákonem chráněny, je strážce přírody oprávněn pozastavit rušivou činnost. O takovém opatření poté bezodkladně vyrozumí územně příslušný orgán ochrany přírody, který poté takové opatření potvrdí, změní nebo zruší. Děje se tak nejpozději do 15 dnů od jeho vydání.³³

3.3 Povinnosti člena stráže přírody

Povinnosti strážce jsou následující:

- a) prokázat se průkazem stráže přírody a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s kontrolou dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.³⁴

Základní povinnosti strážců vyplývají také z pracovního poměru, který je uzavírán s pracovníkem zastávajícím výše uvedenou funkci. Pro potřeby této práce byl proveden výzkum, v rámci něhož byly zjištěny nejrůznější aspekty. Mapování celé situace bylo provedeno přímo v oblasti Krkonošského národního parku, kde stráž přírody vykonává také svou činnost. V dokumentu, který upravuje pracovní náplň výše zmíněného pracovníka, je uvedeno, jaké pro něho plynou základní povinnosti. Tento subjekt je tedy především *„povinen dodržovat na svěřeném pracovním úseku všeobecné předpisy (zákony, vyhlášky, metodické směrnice a jiné obecně platné předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ochrany majetku a protipožární předpisy), dále je povinen dodržovat vnitropodnikové normy a příkazy, především organizační řád a další vnitropodnikové normy a je povinen provádět zajišťování a organizování technických a odborných úkolů ochrany přírody*

³² Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

³³ § 80 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

³⁴ § 81 a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

v terénu“.³⁵ Při plnění těchto a dalších povinností je strážce odpovědný za plnění úkolů na svěřeném ochranném obvodu.

3.4 Asociace strážců přírody

Asociace strážců přírody chráněných území České republiky (dále jen „ČR“) je občanským sdružením, které vzniklo v roce 1998 jako profesní organizace sdružující především strážce přírody z národních parků a chráněných krajinných oblastí v ČR. Cílem organizace je zvyšovat odbornost a profesionální úroveň svých členů, jelikož je delší dobu pocíťován nedostatek pozornosti, koordinace a metodického vedení ze strany resortu životního prostředí. Asociace strážců proto pořádá pravidelná setkání strážců, zaměřená na výměnu zkušeností ze strážní, informační a průvodcovské služby v terénu. Za dlouhodobou snahu organizace lze považovat připravování metodických materiálů pro sjednocení činnosti strážců přírody na celém území ČR, případně koncepci strážní služby v celé ČR. Asociace je od roku 1999 členem IRF – International Ranger Federation³⁶, organizace sdružující národní asociace strážců přírody / rangerů na celém světě.³⁷

4. Lesní stráž

Lesní stráž, ostatně jako i další veřejné stráže na jiných úsecích ochrany, má specifické postavení v systému orgánů zabezpečujících ochranu životního prostředí. Strážci ve své funkci zajišťují tzv. ochrannou službu v lesích.³⁸ Jedná se především o dodržování povinností spojených s obecným užíváním lesů.³⁹

Lesní stráž disponuje významnými oprávněními, která by jinak příslušela orgánům státní správy, a to na základě platné právní úpravy.⁴⁰

Právě zde je vhodné uvést, že „institut stráží v dnešní podobě se vyvinul z instituce tzv. přísežných hajných, jejichž právní postavení bylo naposledy upraveno v zákoně č. 86/1949 Sb., o přísežných hajných k ochraně lesů, polního majetku, myslivosti, rybářství a vod a vodních děl.“⁴¹

Působnost a pravomoc lesní stráže upravuje § 38 zákona č. 298/1995 Sb., o lesích. Tento právní předpis vymezuje lesního strážce jako fyzickou osobu zajišťující ochrannou službu v lesích při obecném užívání lesů občany. Lesní stráž je ustanovována orgánem státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu zmíněného orgánu státní správy. Takovým orgánem je obecní úřad obce s rozšířenou působností, kraj, nebo ministerstvo zemědělství.⁴² K výše zmíněnému zákonu přísluší také prováděcí vyhláška č. 101/1996 Sb.,

³⁵ Správa Krkonošského národního parku. Popis funkce – pracovní náplň, str. 3

³⁶ THOMAS, E. International Ranger Federation. History and Aimes. <<http://www.int-ranger.net/>>.

³⁷ Asociace strážců přírody chráněných území České republiky. Asociace strážců přírody ChÚČR.

<<http://strazprirody.cz/index.php?modul=clanek&link=as>>.

³⁸ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. Místní správa a životní prostředí. Brno: Masarykova univerzita, 1994. str. 60.

³⁹ Lesní společnost Morava. Lesní stráž. <<http://www.lesnimorava.cz/lesni-straz>>.

⁴⁰ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. Místní správa a životní prostředí. Brno: Masarykova univerzita, 1994. str. 60.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů.

kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže.

4.1 Kdo může být členem lesní stráže?

Členem lesní stráže může být ustanovena fyzická osoba, která je:

- a) občanem České republiky,
- b) je starší 21 let,
- c) nebyla odsouzena pro úmyslný trestný čin,
- d) má způsobilost k právním úkonům,
- e) je zdravotně způsobilá,
- f) prokázala znalost práv a povinností lesní stráže,
- g) složila před orgánem státní správy slib.⁴³

4.2 Oprávnění člena lesní stráže

Člen lesní stráže je při své činnosti podle § 39 odst. 2 zákona o lesích, ve znění pozdějších předpisů, oprávněn:

- a) zjistit totožnost osoby, která při obecném užívání lesa porušuje ustanovení tohoto zákona,
- b) ukládat a vybírat pokuty za přestupky uvedené v § 53 tohoto zákona v blokovém řízení. Jedná se např. o táboření mimo vyhrazená místa, vstup do porostů, kde se provádí těžba, bez povolení dojde k porušení zákazu vjezdu a stání motorových vozidel, narušení půdního krytu nebo vodního režimu nepovolenou těžbou hlíny, písku nebo kamene, atp.),
- c) předvést bezodkladně policejnímu orgánu osobu přistiženou při přestupku (nelze-li jinak zjistit její totožnost),
- d) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popř. obecní policie (pokud svými vlastními prostředky a silami nemůže stráž splnit své povinnosti).⁴⁴

4.3 Povinnosti člena lesní stráže

Povinnosti člena lesní stráže jsou následující:

- a) prokázat se průkazem lesní stráže a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s obecným užíváním lesů,
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody podle jejich povahy buď vlastníku nebo uživateli lesa, nebo orgánu, který ji ustanovil (popř. orgánům Policie České republiky či příslušným orgánům státní správy).⁴⁵

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Tamtéž.

5. Rybářská stráž

Problematika současné rybářské stráže je upravena zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o rybníkářství“), který je účinný od 1. dubna 2004. Od 23. dubna 2004 je účinná i prováděcí vyhláška k tomuto právnímu předpisu č. 197/2004 Sb., kterou se provádí zákon o rybníkářství, ve znění pozdějších změn a doplňků.⁴⁶ Jak ve své publikaci uvádí JUDr. A. Šíma, „*tyto předpisy zejména modifikovaly rozsah pravomocí ovšem i povinností rybářské stráže. Výrazněji však změnilly úpravu správních i rybářských přestupků.*“⁴⁷ Významné změny přinesl i nový trestní zákoník.⁴⁸

Bohužel však není zcela jasné, jaké přestupky na úseku rybníkářství, je možné postihovat blokovou pokutou, jaké řeší správní orgán a u kterých zůstává kompetence k jejich projednávání na uživateli revíru.⁴⁹

5.1 Z historie rybářské stráže

I dříve bylo třeba vody bránit proti neoprávněným zásahům. Přestupky a jejich trestání se zpravidla řídilo místními zvyklostmi, přísností „porybného“ a vrchnosti (jelikož se jednalo o zásahy proti vlastnictví nebo do rybářského práva). V našich zemích začaly platit zemské zákony o rybníkářství před více než sto lety. Ti, kteří měli právo lovit ryby, měli pravomoc jmenovat zvláštní zřízence k ochraně rybníkářství. Rybníkářství mělo být dále ochraňováno i četnictvem, tržní a poříční policií. Od roku 1947 na základě vyhlášky Zemského národního výboru v Praze „ O některých opatřeních ke zvelebení rybníkářství ve vodách vnitrozemských“, bral rybářskou stráž do slibu okresní národní výbor, v jehož správním obvodu byly vody, pro něž byla stráž ustanovena.

Tzv. přísežnou stráž k ochraně rybníkářství zavedl zákon a prováděcí vyhláška z roku 1952.⁵⁰ Takový přísežný hajný měl mnoho významných oprávnění, některá jsou značně podobná i dnešním. Velmi významnou změnu právních úprav pak přinesl zákon a prováděcí vyhláška z roku 1963.⁵¹ I přes to, že právní předpisy nic takového nestanovily, rybářská stráž požívala ochrany veřejného činitele podle stanoviska generálního prokurátora ČSSR. Významnou novelou trestního zákona a zákona o rybníkářství, provedenou zákonem č. 238/1999 Sb., byl rybářské strážní statut veřejného činitele přiznán. Toto pojmenování však bylo změněno na termín „úřední osoba“. Změnu přinesl nový trestní zákon č. 40/2009 Sb.⁵² O pojmu „úřední osoba“ bude pro potřeby této práce pojednáno níže.

⁴⁶ ŠÍMA, A. Rybníkářská stráž, Praha: Rybníkář s. r. o. 2010. str. 10

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Zákon č. 62/1952 Sb., o rybníkářství. Vyhláška č. 363/1952 Sb.

⁵¹ Zákon č. 102/1963 Sb. Vyhláška č. 103/1963 Sb.

⁵² ŠÍMA, A. Rybníkářská stráž, Praha: Rybníkář s. r. o. 2010. str. 9-10.

5.2 Postavení rybářské stráže

Rybářská stráž musí být ustanovena pro každý rybářský revír⁵³ (tj. část vodního útvaru povrchových vod o výměře nejméně 500 m² souvislé vodní plochy umožňující život rybí obsádky a vodních organismů, vyhlášená rozhodnutím příslušného orgánu státní správy rybářství, (např. ministerstvem, krajem v přenesené působnosti, obecním úřadem obce s rozšířenou působností).⁵⁴

Takovou stráž je povinen navrhnout uživatel rybářského revíru. Avšak rozdíl je u ochrany chovu ryb v rybnících a jiných rybochovných zařízeních, kde je pouze oprávněn (nikoliv povinen), ji navrhnout ten, kdo na nich hospodaří. Stráž ustanovuje místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, příslušný podle místa trvalého bydliště navrhované osoby.⁵⁵ Výkonem rybářské stráže může být pověřena pouze fyzická osoba. Není tedy možné, aby byla výkonem pověřena např. bezpečnostní agentura.

Mimo výše zmíněných právních předpisů, rybářská stráž při kontrole dodržování výkonu rybářského práva kontroluje také dodržování tzv. bližších podmínek výkonu rybářského práva, pokud jsou uvedeny v povolence k lovu. Uživatel revíru je může stanovit ve smyslu § 13 odst. 9 zákona č. 99/2004 Sb.⁵⁶

5.3 Kdo může být členem rybářské stráže?

Členem rybářské stráže může být ustanovena fyzická osoba, která:

- a) je starší 21 let,
- b) splňuje podmínku bezúhonnosti,
- c) je způsobilá k právním úkonům,
- d) je zdravotně způsobilá pro výkon funkce rybářské stráže (tzn. že tato osoba nemá např. sníženou schopnost orientace, závažná onemocnění sluchu či zraku, netrpí kolapsovými stavy),
- e) prokázala znalost práv a povinností rybářské stráže podle zákona o rybářství a znalost souvisejících právních předpisů,
- f) složila před příslušným obecním úřadem slib.⁵⁷

5.4 Oprávnění člena rybářské stráže

Rybářská stráž je v rybářském revíru oprávněna:

- a) kontrolovat (např. osoby lovící ryby či vodní organismy, rybářské nářadí, obsah rybářské loďky, nádrže k uchování ryb, rybářské úlovky osoby lovící pomocí elektrického proudu, způsob a rozsah užívání vod a jejich kvalitu),

⁵³ Tamtéž, s. 11.

⁵⁴ § 2 a § 19 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ ŠÍMA, A. Rybářská stráž, Praha: Rybář s. r. o. 2010. str. 11.

⁵⁶ ŠÍMA, A. Rybářská stráž, Praha: Rybář s. r. o. 2010. str. 15.

⁵⁷ Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

- b) požadovat (např. prokázání totožnosti od osoby lovící ryby nebo vodní organismy takovým dokladem totožnosti, kterým je možné danou osobu identifikovat – občanský průkaz, cestovní pas, apod., dále pak předložení rybářského lístku, povolenky k lovu ryb nebo jiného dokladu např. o nabytí ryby, požadovat součinnost či pomoc orgánů Policie ČR, popř. obecní policie),
- c) zadržet (např. povolenku k lovu, úlovek, rybářské nářadí nebo nástroj, která tím spáchala přestupek nebo trestný čin, nebo z jehož spáchání je důvodně podezřelá,
- d) vstupovat na pozemky, stavby, jezy, rybí přechody a jiná zařízení v souvislosti s výkonem jeho funkce rybářské stráže a to v rozsahu nezbytně nutném a využívat k tomu v nezbytné míře existující přístupové cesty,
- e) ukládat a vybírat pokutu v blokovém řízení za spáchání přestupku.⁵⁸

5.5 Povinnosti člena rybářské stráže

Člen rybářské stráže má povinnost:

- a) nosit služební odznak na viditelném místě,
- b) prokazovat se průkazem rybářské stráže,
- c) kontrolovat a dohlížet na dodržování povinností stanovených zákonem o rybářství,
- d) zjišťovat zdroje a příčiny znečištění vody v rybářském revíru,
- e) oznamovat neprodleně zjištěné závady a škody podle jejich povahy uživateli rybářského revíru a příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který ji ustanovil (popř. orgánu příslušnému k ochraně přírody a krajiny nebo Policii ČR).⁵⁹

K zániku ustanovení rybářské stráže může dojít např. kvůli zániku rybářského revíru, pro který byla rybářská stráž ustanovena, zánikem výkonu rybářského práva uživatele rybářského revíru, který rybářskou stráž navrhl, zrušením ustanovení rybářské stráže příslušným rybářským orgánem či úmrtím osoby ustanovené rybářskou stráží. Další případy uvádí výše zmíněný zákon o rybářství.

Rybářskou stráž vykonává značné množství dobrovolníků, ale také poměrně malé množství „profesionálů“. Tuto skutečnost je možné demonstrovat na příkladu z praxe. Mnozíci se případy porušování pravidel lovu ryb a pytláctví, někdy i časová omezenost členů dobrovolné rybářské stráže, vedly některé velké uživatele revírů k rozhodnutí zřídit rybářskou stráž na profesionální úrovni. Tyto osoby vykonávají danou aktivitu na základě živnostenského listu. Pro svou činnost jsou vybaveni GPS přístrojem a při kontrole snímají čárový kód z povolenky k lovu ryb. Jsou financováni jednotlivými uživateli revírů z jejich rozpočtu.

První k tomuto kroku přistoupil v roce 1999 Moravský rybářský svaz, který v současné době využívá služby členů profesionální rybářské stráže. Jako další přistoupil k zavedení profesionální rybářské stráže i ÚS města Prahy a od roku 2011 i Rada ČRS na svých revírech. Celkově působí v rámci dvou největších zájmových organizací (ČRS, MRS), které hospodaří na většině rybářských revírů v ČR, 20 členů profesionální rybářské stráže.

⁵⁸ § 16 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ § 17 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

Díky těmto „profesionálům“ ubylo „škodné“ v revíru. Dokazuje to i prohlášení koordinátora projektu a technika Západočeského územního svazu pana P. Dimitrova, který upozornil, že: „*profesionální stráž dokázala za měsíc své činnosti zkontrolovat více lovičích než dobrovolná stráž za celý rok*“.⁶⁰

6. Předpoklady pro výkon funkcí členů veřejných stráží

Důležitým předpokladem pro výkon funkce člena rybářské stráže, myslivecké stráže, lesní stráže i stráže přírody, je prokázání odborných znalostí, práv a povinností, které se jich při výkonu funkce týkají. Platné prováděcí právní předpisy (příslušné vyhlášky) upravují, jaké znalosti musí daná osoba prokázat, popř. jaký doklad o vzdělání mít a jakým způsobem složit zkoušky. Nutno je však upozornit na jisté rozdílnosti předpokladů pro výkon funkce u členů stráží dobrovolných a profesionálních.

Předpokladem pro výkon funkce může tedy být např. doklad o ukončeném vysokoškolském vzdělání v oblasti zemědělství, přírody a krajiny, dále doklad o získání úplného středního odborného vzdělání týkající se dané odbornosti či doklad o úspěšném složení zkoušek na hospodáře (rybářského, mysliveckého, atd.) či dokladem o úspěšném složení zkoušky pro výkon funkce rybářské stráže, myslivecké stráže, stráže přírody či lesní stráže.

Uznávání dokladů, které jsou uvedeny ve výše zmíněných právních předpisech, pro občany členských států Evropské unie, stanoví zvláštní právní předpis (tj. zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)).⁶¹

7. Trestní zákon a veřejní strážci (úřední osoby)

7.1 Úřední osoba

Podle nové právní úpravy zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, v platném znění, (dále jen „trestní zákoník“) se termín „veřejný činitel“ změnil na pojem „úřední osoba“. Stalo se tak na základě novelizace. Daný právní předpis je účinný od začátku roku 2010.

Podle § 127 trestního zákoníku, jsou úřední osoby, mimo jiných fyzických osob i ty, které byly ustanoveny lesní stráží, stráží přírody, mysliveckou stráží nebo rybářskou stráží.⁶² K trestní odpovědnosti a ochraně úřední osoby se podle jednotlivých ustanovení trestního zákoníku vyžaduje, aby byl trestný čin spáchán v souvislosti s její pravomocí a odpovědností.⁶³ „To znamená, že: *„Dojde – li k útoku na zdraví či majetek takové osoby, může jít o trestný čin vztahující se k právům a povinnostem úřední osoby jen tehdy, je-li takový čin spáchán v souvislosti s její pravomocí a odpovědností.*“⁶⁴ V opačném případě by mohlo jít o jiný

⁶⁰ ČT 24. Profi strážci střeží rybářské revíry na západě Čech. <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/105199-profi-strazci-strezi-rybarske-reviry-na-zapade-cech/>>.

⁶¹ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² Trestni-rizeni.com. Úřední osoba (veřejný činitel). <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad_pojmu/uredni-osoba-verejny-cinitel/>.

⁶³ KURZY. CZ, spol. s r.o. a AliaWeb, spol. s r.o. kurzycz. <<http://zakony.kurzy.cz/40-2009-trestni-zakonik/paragraf-127/>>.

⁶⁴ ŠÍMA, A. Rybářská stráž, Praha: Rybář s. r. o. 2010. str. 134-135.

trestný čin, např. ublížení na zdraví či poškozování cizí věci, apod. Musí jít o zavinění ve formě úmyslu.⁶⁵

V souvislosti s postavením veřejných stráží má znamenat toto ustanovení zejména podstatné zvýšení ochrany členů daných stráží, posílil se význam jejich činnosti, ale také se výrazně zvýšila jejich odpovědnost. Trestní zákoník v souvislosti s výkonem této funkce totiž obsahuje nejen ustanovení o ochraně úřední osoby, ale také ustanovení o její trestní odpovědnosti. Takové postavení samozřejmě klade patřičnou přísnější úpravu procesu výběru vhodných kandidátů na tyto funkce.⁶⁶

Trestní zákoník upravuje, v řadě paragrafových znění aspekty, které zasahují do problematiky týkající se členů jednotlivých stráží. Není tím myšleno pouze ustanovení vztahující se k pojmu úřední osoba, ale také vymezení např. pytláctví, stanovení výše škody, prospěchu, nákladů na odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci a jiné majetkové hodnoty, problematiku násilí proti úřední osobě a také trestné činy úředních osob.

V souvislosti s násilím jsme již několikrát byli informováni prostřednictvím sdělovacích prostředků o útocích na veřejnou stráž. Pachatel se dopustil přestupku, v řadě případů ale také trestných činů. Právě jedním z nich je i násilí proti úřední osobě či vyhrožování s cílem působit na úřední osobu. Oba tyto činy vymezuje trestní zákoník.

Příkladem může být násilí proti rybářské stráž, ke kterému došlo v noci z 28. na 29. září 2010. Člen rybářské stráže byl dvakrát postřelen střelnou zbraní. Dva pachatelé, rybařící na břehu Berounky, postřelili „porybného“ po výzvě k přeložení povolenky k lovu a rybářského průkazu. Pachatelé z místa činu utekli po zaznění výstřelu z legálně držené zbraně napadeného.⁶⁷

Počet případů útoků na členy stráží se stále zvyšuje. Podle předsedy karlovarské místní organizace Českého rybářského svazu však i přes to převládají slovní útoky. Podle jeho vyjádření je jedinou „zbraní“, kterou mají členové stráže k dispozici, je přitom jen jejich průkaz a odznak, občas i pokutový bloček.⁶⁸

7.2 Trestné činy úředních osob

V rámci trestných činů úředních osob můžeme hovořit především o zneužití pravomoci úřední osoby a maření úkolu úřední osoby z nedbalosti. Tuto problematiku upravují § 329 a § 330 trestního zákoníku. Zneužitím pravomoci se myslí úmysl úřední osoby způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch (např. úřední osoba vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, překročí svou pravomoc, atd.). V § 330 výše zmíněného zákoníku je dále stanoveno maření úkolu úřední osoby z nedbalosti. To znamená, že pokud osoba při výkonu

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ ŠÍMA, A. Rybářská stráž, Praha: Rybář s. r. o. 2010. str. 11-12.

⁶⁷ ČTK. Hospodářské noviny. Pytláci postřelili člena rybářské stráže. Zachránily ho noviny v náprsní kapse. 5. 2. 2012. <<http://in.ihned.cz/c1-46652530-pytlaci-postrelili-clena-rybarske-straze-zachranily-ho-noviny-v-naprzni-kapse>>.

⁶⁸ MRK.cz. Stále na rybách. Porybní se často stávají terčem nadávek i útoků. 9. 3. 2012. <<http://www.mrk.cz/bleskovky.php>>.

své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, může být potrestána odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. Takovým činem může osoba způsobit vážnou újmu např. orgánu státní správy, územní samosprávy, nebo vážnou poruchu v činnosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem.⁶⁹

Výše uvedené aspekty jsou uvedeny pouze z důvodu nastínění případného potrestání. Celou problematiku by odborně posuzovaly k tomu zmocněné a příslušné orgány.

7.3 Odpovědnost za způsobenou škodu veřejnou stráží

Problematika je shrnuta do jednoho téma z důvodu analogie právní úpravy týkající se všech čtyř výše zmíněných druhů veřejných stráží. Škoda, která je při výkonu funkce členem myslivecké stráže způsobena, je hrazena z finančních prostředků státu.⁷⁰ Stejně je tomu i v případě rybářské stráže, lesní stráže a stráže přírody. Stát totiž odpovídá za škodu, která byla způsobena úřední osobou při výkonu její funkce. Způsobenou škodu však hradí orgán státní správy, kterým byla příslušná stráž ustanovena. Může se jednat o příslušný odbor životního prostředí.⁷¹ Stát také odpovídá za škodu, která vznikla osobě, jež poskytla pomoc příslušnému členovi dané stráže.

Podrobněji je o předpokladech odpovědnosti za škodu a dalších souvislostech pojednáno v příslušných právních předpisech. Tím je myšlen zejména zákon č. 82/1998 Sb.⁷² a dále zákon č. 40/1964 Sb.⁷³

8. Nová právní úprava o veřejných strážích?

Cílem této kapitoly je nastínit možné legislativní změny, jež by mohly výrazným způsobem modifikovat právní úpravu a posílit postavení a působnost veřejných stráží. Jednalo by se o jedinou právní úpravu scelující jednotlivé výše zmíněné právní předpisy související s celou problematikou. Pro potřeby práce je tato oblast rozpracována v teoretické rovině zjednodušeně tak, v jaké formě byla diskutována výkonnou mocí státu z hlediska legislativního. Kapitola je začleněna s cílem objasnění, jak by mohli veřejní strážci v budoucnu vykonávat stanovené činnosti odlišně od současnosti. Na základě tohoto modelu by totiž mohlo dojít i k jiným legislativním návrhům, kterým by právě tento níže zmíněný návrh zákona mohl být předložen jako významná předloha.

Vláda České republiky schválila usnesením č. 59, dne 17. ledna 2001 věcný záměr zákona o veřejné stráží a o změně některých zákonů. Současně bylo ministři zemědělství a životního prostředí uloženo, aby vypracovali a předložili vládě paragrafový návrh zákona. Mělo tak být do konce září roku 2001. Bohužel ani o mnoho let později nebyl ucelený zákon vypracován a jeho budoucí existence není jistá. Důvodem je nejspíše roztříštěnost názorů

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

⁷¹ Přelouč. Oficiální web města.

<http://www.mestoprelouc.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=13456&id_org=13456&id=12722&p1=1429>.

⁷² Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

odborníků i politiků, možná není tato nová právní úprava vhodná z hlediska existence a potřeby a z důvodu omezenosti finančních zdrojů, jež jsou na jeho realizaci potřeba.

Autor se k návrhu zákona vyjádřil, a rozpracoval aspekty jeho úpravy. Jelikož bylo o návrhu věcného zákona uvedeno mnoho informací neúplných, nepřesných a i nepravdivých, snažil se autor uvést vše na pravou míru. Podle jeho vyjádření by měly být zákonem založeny dvě kategorie veřejné stráže, kdy jedna by byla profesionální, složená z osob, které vykonávají činnost veřejné stráže jako své povolání a druhá by byla dobrovolná, složená z osob ustanovovaných do funkce veřejné stráže příslušným orgánem státní správy (předpokladem byl krajský úřad).⁷⁴ Zákon by měl stanovit minimální počet profesionálních veřejných strážů působících na území kraje. Dobrovolné veřejné stráže by měly být ustanovovány pouze krajem, na návrh orgánu státní správy, místní samosprávy, občanských sdružení, zájmových organizací a některých dalších zákonem stanovených subjektů. Jejich počet by závisel na podmínkách a potřebách kraje.⁷⁵

Obvodem územní působnosti by byl kraj, popř. území národního parku, nebo vojenského újezdu. Jedním ze základních předpokladů pro kvalitní a zodpovědný výkon činnosti výkonu strážů by bylo stanovení náročných kritérií jejich výběru.

Oproti stávající platné právní úpravě jsou spatřovány rozdíly zejména v podmínce dosažení věku strážce. Věcný záměr stanoví jako podmínku dosažení věku 24 let, dále držení platného zbrojního průkazu nebo splnění podmínek pro držení zbrojního průkazu. Fyzická osoba, která by byla profesionální stráží, by navíc musela mít předepsané vzdělání, minimálně úplně středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou na škole se zemědělským, lesnickým nebo rybářským vzděláním, či v oboru ochrany životního prostředí. Podrobnosti a podmínky by stanovil prováděcí právní předpis. Dále bylo součástí věcného záměru stanovení povinného zvyšování kvalifikace osob vykonávajících činnost veřejné stráže, a to ve formě pravidelných čtrnáctidenních školení za kalendářní rok.

Podle návrhu by měli být veřejní strážci (profesionální) odměňováni krajem. Dobrovolní strážci by byli odměňováni podle výběru z několika variant. Šlo by o paušální částku, jejíž výše by byla stanovena vyhláškou k zákonu. Také by musel být strážce vybaven příslušnými pomůckami a vybavením. Profesionální veřejná stráž by navíc měla mít rozsah vybavení širší než dobrovolná. Jednalo by se o stejnokroj, mobilní telefon, zastavovací terč, svítilnu, dalekohled, fotoaparát, mapy, krátkou střelnou zbraň a pouta. Dobrovolní strážci by spíše neměli stejnokroj ani krátkou střelnou zbraň.⁷⁶ Vše by se odvíjelo také od finančních možností státu, jak sám autor uvádí.

Práva veřejných strážů by se odvíjela od účelu, ke kterému by byla stráž zřízena. Stráž by díky nim mohla postihovat všechny formy protiprávního jednání nebo neoprávněných zásahů do práv. Jednalo by se např. o zjišťování totožnosti osob přistižených při výkonu protiprávní činnosti, zadržení osoby přistižené při protiprávní činnosti, popř. neochotě této osoby hodnověrně prokázat svoji totožnost, dále osoby páchající trestný čin, předvedení a předání osoby neprodleně policii. Mezi další právo by patřilo odebírat osobám (přistiženým při

⁷⁴ STANĚK, J. Co přinese připravovaný zákon o veřejné strážci? < <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1275/87/>>.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ STANĚK, J. Co přinese připravovaný zákon o veřejné strážci? < <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1275/87/>>.

výkonu protiprávní činnosti) lovecké zbraně, chytací nástroje, nalezené přírodniny, popř. neoprávněně nabyté věci. Veřejný strážce by také mohl ukládat v blokovém řízení pokuty za přestupky, vymezené zvláštními právními předpisy (zákonem o lesích, o ochraně přírody a krajiny, apod.). Měl by právo nařídít zastavení dopravního prostředku na účelových komunikacích (na polních či lesních cestách), ale i v terénu mimo pozemní komunikace. Dále by směl v souladu se zákonem stanovenými případy použít střelnou zbraň. V případech, kdy by nemohl zajistit výkon svých oprávnění vlastními silami a prostředky, mohl by požadovat pomoc či součinnost policie. Autor návrhu věcného záměru se vyjadřuje tak, že: „zákon vymezí oprávnění a povinnosti veřejné stráže podrobně. To platí zejména o použití různých donucovacích prostředků, o možnostech použití střelné zbraně a o nakládání s věcmi odebranými osobám přistiženým při protiprávní činnosti.“⁷⁷

„V posledních několika letech dochází k trvalému nárůstu obecné kriminality, patrnému nejen nárůstem počtu násilných trestných činů, ale i trestných činů zdánlivě méně závažných nebo přestupků, jejichž četnost a následky (výše způsobených škod apod.) nejsou nijak statisticky podchyceny. Jen namátkou lze připomenout četné případy mysliveckého nebo rybářského pytláctví, krádeže úrody z polí a sadů, krádeže dříví z lesů, neoprávněné nebo nepovolené těžby přírodnin, zakládání nepovolených skládek odpadků a odpadů apod. K většině těchto nepovolených nebo protiprávních činností dochází na místech, kde z objektivních důvodů chybí systematický dohled policie a ani její případné posílení tento stav podstatně nezmění. Proto je existence a aktivní působení stráží v našich podmínkách trvale potřebné a je třeba vytvořit pro něj moderní a stabilní právní rámec. To je nejdůležitějším cílem připravovaného zákona o veřejné stráží.“⁷⁸

Pokud by v platnost vstoupil nový zákon o veřejné stráží, místo celkového počtu tisíců specializovaných nadšenců by nastoupilo dvě až osm set placených ozbrojenců, kteří by se částečně rekrutovali ze zaměstnanců kraje, částečně z dobrovolníků jmenovaných krajem. Vznikla by nová represivní složka zaměřená na boj s pytláky a zloději přírodního bohatství, kdy by došlo ke značnému omezení ohromného množství dobrovolné práce a přestali by fungovat míst a věci znalí průvodci, strážci přírody.⁷⁹

V současnosti jsou v platnosti stále stávající jednotlivé právní předpisy, o nichž je pojednáno výše v této práci, jelikož autor návrhu zákona o veřejných strážích tento návrh stáhl a úprava tedy neprošla řádným legislativním procesem. Do budoucna se nahlíží těžko a i současná situace je natolik nejistá díky neustále se vyskytujícím problémům jak na poli politickém, tak i na poli finančním. Pokud by však měl vzniknout zákon, který by scelil výkon všech stráží, bylo by nutné celou oblast opravdu řádně propracovat. Nová právní úprava musí zajistit příznivé podmínky a výsledky, nikoliv nedostatky, jež by rozšířily pole nedokonalostí stávajících legislativních aktů.

O potřebě veřejných stráží by se mohly vést dalekosáhlé diskuse. Jejich činnost je nepostradatelná. Je však otázkou, do jaké míry by bylo možné jejich dnešní působení změnit.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ STANĚK, J. Co přinese připravovaný zákon o veřejné stráží? <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1275/87/>>.

⁷⁹ AMBROZEK, L., PEŠOUT, P. Veřejná správa. 11/2001.

<<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2001/0011/11nazor2.html>>.

Navrhovaná právní úprava může posloužit jako dobré vodítko k možným návrhům změn, jež dovedou celou problematiku stráží téměř k dokonalosti.

Je nutné zmínit, že značná část dnešních strážců působí dobrovolně, ať už z lásky k přírodě, snaze pomáhat společnosti či díky potřebě uspokojit svou chuť zúročit své odborné znalosti. Ať už mají strážci jakýkoliv důvod tuto činnost vykonávat, řada z nich není finančně ohodnocena. To je důležité ocenit a nezapomenout.

9. Výzkumné otázky

V kontextu provedeného výzkumu byly členům veřejných stráží pokládány následující otázky:

- a) Existují pravidelná oficiální setkávání, určená pro předávání zkušeností, novinek, projednávání problémů v rámci veřejné stráže?
- b) Prochází strážce školením o první pomoci? Kdy? Jsou tato školení opakovaná? V jakém rozsahu (hloubce, specializaci) jsou školení koncipovaná?
- c) Existuje „Typová činnosti strážce“, jako je tomu např. u stráže přírody?
- d) Kolik strážců působí v České republice?
- e) Existuje jednotná databáze/společný informační systém?
- f) Spatřujete spolupráci s Policií ČR případně s dalšími subjekty za dostačující? Spatřujete při spolupráci s policií nějaké problémy?
- g) Existují elektronické testy (e-learning) pro strážce?
- h) Spatřujete stávající jednotlivou právní úpravu za dostačující nebo byste přivítal nový a společný zákon o veřejných strážích, který by sceloval celou problematiku?
- i) Jaká spatřujete pozitiva ve stávající právní úpravě?
- j) Jaká spatřujete negativa ve stávající právní úpravě?
- k) Co Vám v současné právní úpravě zákona o myslivosti/rybářství/o ochraně přírody a krajiny/o lesích chybí?
- l) S jakými problémy se jako strážce potýkáte? Jak byste je řešil? Co byste chtěl jinak?
- m) Existuje jednotná metodika a handbook pro výkon stráže?
- n) Vyhovuje Vám stávající stejnokroj?
- o) Pokud jste informováni o situaci u podobných sborů v zahraničí, zavedl byste jisté aspekty i v podmínkách ČR?
- p) Strážci mohou působit od 21 let, měla by být jejich působnost také ohraničena věkovou hranicí? Např. podle důchodového věku 65 let?

9.1 Zpětná vazba: Stráž přírody a lesní stráž

V rámci této oblasti byli dotazováni dva zkušení a věci znalí odborníci. Jejich vyjádření jsou ve vzájemném souladu, proto jsou v této práci spojena vyjádření člena lesní stráže a člena stráže přírody. Rozhovor byl veden s vedoucím Lesní správy Krkonošského národního parku a vedoucím terénní služby Krkonošského národního parku. Problematika lesní stráže a stráže přírody je ve spojitosti z toho důvodu, že jsou tyto funkce ve vzájemném souladu a značně se prolínají. V rámci Krkonošského národního parku je tedy zaznamenáno působení lesní stráže a stráže přírody.

Lesní stráž a stráž přírody absolvuje pravidelně oficiální setkávání, v rámci kterých jsou projednávána aktuální témata výkonu stráže. Schází se vedení, podřízení a nejvyšší představitelé stráže absolvují setkání i s Ministerstvem životního prostředí (dále jen ministerstvo). Problémem je občasná rozdílnost názorů ministerstva a strážců. Dochází také k pravidelným setkáváním v rámci občanských sdružení, kde se vedou různá školení a projednávají se metodiky a další důležité aspekty působení stráží.

Lesní stráž i stráž přírody prochází školením o první pomoci. Jedná se o pomoc zdravotní, školení požární ochrany, což koresponduje s ochranou lesa a péčí o les. Tyto služby se zahrnují pod ochrannářskou část činnosti lesníků i strážců. Za zmínku také stojí traumatologický plán, který je přínosem při úrazu v lese. Tento plán sdružuje stráž přírody, zdravotníky a lesníky. Výše zmíněná školení jsou i díky Evropské unii organizována dvakrát za rok. Jedná se o školení letní a zimní, jejichž náplní je například jakým způsobem navazovat spojení s dalšími záchrannými subjekty (volání horské služby), výcvik a cvičení v terénu, lavinová prevence apod.

Na otázku, zda existuje „Typová činnost strážce“ lze odpovědět jednoduše. Každý národní park má své strážní obvody, kdy pro každý z nich je přesně dáno, co všechno musí strážce zajišťovat. To znamená, že i mimo ustanovení zákona také existuje písemně zpracovaná náplň činností pro strážce. Vymezená je pro všední dny i víkendy. Každý strážce průběžně zaznamenává do služebního deníku důležité aspekty sloužící pro kontrolu jeho činnosti. Tento deník je dokladem strážce a je ukládán na dobu tří let.

Stanovit přesný počet lesní stráže a stráže přírody je značně obtížné. Počet stráží se neustále mění. Změnu také přinese očekávaná budoucí reorganizace. Od 1. ledna 2013 by mělo dojít ke kumulaci funkcí. To znamená značné zúžení stráží, kdy jistá část jejich činnosti bude součástí práce lesníků. Ti již v současné době provádí strážní službu jako součást jejich práce v terénu.

Lesní stráž ani stráž přírody nemá jednotnou databázi. Za společný informační systém bychom mohli považovat internetový server Asociace stráží přírody, do něhož se zaznamenávají údaje shromážděné v rámci činnosti všech strážců přírody. Data však nejsou úplná a jejich aktualizace je nepravidelná. Pravidelně jsou však zaznamenávána data v rámci jednotlivých oblastí. Přičemž každá oblast s daty pracuje rozdílně.

Příslušníci stráže přírody i lesní stráže jsou úřední osoby, ale i přes to je spolupráce s Policií ČR nepostradatelná. Oprávnění stráží jsou značně omezená a jsou schopna působit jen do jisté míry. Neexistuje totiž jiný nástroj než aktivní činnost Policie ČR, jenž by zabezpečoval ochranu před neoprávněnými zásahy do přírody a vůči strážcům. Z hodnocení dotazovaných odborníků lze konstatovat, že spolupráce s Policií ČR byla i je na velice dobré úrovni. Spolupráce je opravdu potřeba. Důkazem je úspěšná pomoc Policie ČR strážcům, kteří se při své činnosti v terénu potýkají s neustále přibývajícími případy porušování právních předpisů. V rámci Krkonošského národního parku se strážci setkávají se stále více agresivními návštěvníky přírody, jejichž chování je značně nemorální, hrubé, lhostejné k ostatním lidem, strážcům i přírodě. Nejčastěji musí strážci řešit vjezd vozidel a vstup lidí do zakázaných oblastí. Problém je spatřován v nedokonalé právní úpravě vztahující se k ochraně přírody a oprávněním stráží. Pro podporu spolupráce Policie ČR a stráží má Krkonošský národní park

uzavřené smlouvy. Jedná se o dohody o spolupráci, z nichž vyplývá vzájemná pomoc a součinnost policistů a strážů. Jedná se například o společné akce, při nichž policista doprovází strážce provádějícího večerní službu, kontrolu vozidel v terénu či zjišťování totožnosti osob podezřelých ze spáchání přestupku. Dříve byla strážcům oporou také cizinecká policie, která měla rozsáhlé pravomoci v příhraničních oblastech. Tato služba, ač byla opodstatněná, však byla zrušena.

Pro lesní stráž a stráž přírody neexistují elektronické testy. E-learning doposud zaveden nebyl. Avšak strážci používající vozidlo musí v elektronické podobě absolvovat testy z dopravy a bezpečnosti. Profesionální strážce přírody v Krkonošském národním parku však musí absolvovat i psychotesty. Podle vyjádření by povinnost absolvovat tento test měl mít každý, kdo jedná s lidmi za nejrůznějších situací při výkonu takového povolání. Je nesmírně důležité umět vystupovat správně, jako úřední osoba nezneužívající své postavení.

S tím souvisí i potřeba posílit postavení, pravomoc a tím i odpovědnost veřejných strážů. Současná právní úprava je nedokonalá a stávající strážci se potýkají s omezeným respektem ze strany veřejnosti. Zákon sice vymezuje oprávnění strážů, avšak v praxi se potvrzuje jeho značná nedokonalost v této oblasti. Z tohoto důvodu je třeba vytvořit do budoucna jeden právní předpis, který by roztříštěnou problematiku shrnoval dohromady. Chybí totiž hromadný výstup, provázané odkazy, jež by vyústily v jednoznačnou, jednotnou a jasnou právní úpravu.

Stávající právní úprava má řadu pozitiv. Jedním z nich je i statut úřední osoby, který byl strážím přiznán a značně posiluje jejich vystupování vůči veřejnosti. Právní úprava má i řadu dodatků a oproti minulé právní úpravě, kde bylo řešeno především životní prostředí, jsou zde uvedeny i základní pravomoci strážů.

V souvislosti s problémy, s nimiž se strážce musí potýkat, lze jmenovat hned několik. Lesní stráž i stráž přírody často řeší problémy v oblasti ochrany složek životního prostředí. Jak bylo již výše uvedeno, jedná se o provoz dopravních prostředků v zakázaných oblastech, výskyt návštěvníků národního parku mimo vyznačené trasy, nedovolený pohyb sněžných skútrů či motocyklů a čtyřkolek. Problémem je také sféra podnikatelská, která často porušuje právní předpisy v souvislosti s péčí o krajinu. Značné následky má také řada akcí, jež mají charakter veřejného konání. Jedná se o sportovní, kulturní či motoristické akce, které jsou v rozporu s právní úpravou a pro jejich konání chybí souhlasu příslušných orgánů. Značným problémem je úcta veřejnosti vůči strážcům a slabý respekt k dodržování právních norem. Oba tyto aspekty souvisí s již zmíněnými nedostatky ve stávající právní úpravě.

Zůstaneme – li u Krkonošského národního parku, je třeba vzpomenout jednotnou metodiku, jež byla pro výkon strážů zpracována. Správa Krkonošského národního parku vydala Směrnici „Metodický pokyn pro řešení přestupků v terénu strážů přírody“. Tento interní předpis jasně vymezuje okruh osob, jenž zavazuje. V dokumentu jsou jasně vymezeny přestupky v ochraně přírody. Upravuje, jakým způsobem stráž přírody řeší ze služební povinnosti tyto delikty. *„Na řešení přestupků se stráž přírody zaměřuje zejména při strážní a kontrolní činnosti a to tím, že aktivně vyhledává místa s častým výskytem správních deliktů a uzpůsobuje k tomu své*

počinání (spojení a součinnost s policií, postup ve dvou a více členech stráže apod.)“⁸⁰
Přestupky jsou zpravidla řešeny domluvou, pokud jde o nepatrné porušení zákonů, popř. sankcí v blokovém řízení. V závažnějších a složitějších případech je možné přistoupit na řešení přestupku prostřednictvím orgánu státní správy, popř. součinností s Policií ČR či jiných správním orgánem.

Každý profesionální strážce je nositelem stejnokroje, který je velice funkční, avšak nevyhovující pro všechny příležitosti. Daný stejnokroj je barvou i materiálem koncipován tak, aby chránil strážce před vlivy počasí. Pro pohyb v přírodě je vyhovující. Jednotliví strážci však nepobývají pouze v lese a na lukách, ale zúčastňují se také důležitých jednání a schůzí. Přínosem by byla i možnost strážce odít se do takového stejnokroje, v němž by mohl vystupovat jako úřední osoba při významných jednáních s veřejnými institucemi. Příkladem mohou být uniformy švédských či polských strážců, kteří mají možnost odít se do jednotné uniformy s kravatou či do pohodlného stejnokroje.

Pro srovnání působení stráží v České republice je možné jmenovat Slovenskou republiku. Zde mají strážci rozsáhlé pravomoci, jsou ozbrojeni a při výkonu své funkce mají značný respekt. Poslední otázka daného výzkumu si kladla za cíl zjistit, zda by bylo vyhovující ukončit výkon strážců při dosažení věku 65 let. Je možno konstatovat, že v současnosti jednotliví strážci končí s touto činností na základě svého vlastního uvážení, popř. na základě zdravotní prohlídky. Jedná se o osoby aktivní, na nichž se podepisují vlivy prostředí. Někteří strážci bohužel nedoslouží, někteří nemohou ve své činnosti pokračovat kvůli zranění. Jiní jsou však opatrní a schopní pracovat i ve značně pokročilém věku. Uzákoněný věk 21 let, od něhož může osoba činnost strážce vykonávat, je správný. V mladším věku než je tento, by byl mladý strážce jen stěží připraven na jednání s veřejností. Je třeba, aby byl nejen patřičně vzdělaný, ale také připravený po stránce komunikace a uměl jednat na patřičné úrovni a nenechal se snadno provokovat.

9.2 Zpětná vazba: Rybářská stráž

S cílem více proniknout do problematiky činnosti rybářské stráže byl pro potřeby této práce uskutečněn rozhovor s pracovníkem Českého rybářského svazu. Na základě jeho výpovědi o fungování rybářské stráže v terénu, lze celkově tuto oblast shrnout a konstatovat jisté aspekty.

Členové rybářské stráže jsou proškolení. Tato školení, která zároveň slouží pro předávání zkušeností, jsou organizovaná vždy příslušným uživatelem revíru, který navrhl ustanovení rybářské stráže a v rámci kterého jsou členové rybářské stráže organizováni.

Členové rybářské stráže prochází vedle školení z pravidel výkonu rybářského práva i školením např. z první pomoci, není však podmínkou tato školení absolvovat. U některých uživatelů revírů dochází i ke školení z plavebního provozu, plavební bezpečnosti. Zmíněná školení jsou organizována Státní plavební správou tam, kde členové rybářské stráže využívají ke své činnosti plavidla. Délka školení bývá zpravidla dvě až tři hodiny.

⁸⁰ Směrnice. Metodický pokyn. Řešení přestupků v terénu stráží přírody, rok neuveden, s. 2.

Na území České republiky působilo k roku 2010, v rámci již zmíněného ČRS a MRS, téměř 5 800 členů rybářské stráže. Jejich počet se průběžně mění, ale dá se konstatovat, že počet členů rybářské stráže se dlouhodobě pohybuje na této hranici.

Společný informační systém v rámci ČRS a MRS, který by zaznamenával, např. přestupky na úseku rybařství, neexistuje. Do současné doby však byly provedeny studie a analýzy, na základě kterých byl informační systém zaveden v rámci některých územních svazů ČRS (Západočeský ÚS, Jihočeský ÚS a Severočeský ÚS). Problémem je vedle finanční náročnosti zejména vysoký věkový průměr některých funkcionářů místních organizací, tudíž i znalost informačních technologií zaostává.

Spolupráci s Policíí ČR lze hodnotit na výbornou. Příkladem může být součinnost členů rybářské stráže s členy Policie ČR např. na vodní přehradě Orlík. Zde jsou prováděny společné kontroly z motorového člunu, ale i na břehu. Tyto činnosti nejsou nic neobvyklého. Jedná se o oboustrannou prospěšnost.

Pro stráže zatím nebyly zavedeny elektronické testy. O jejich zavedení se uvažovalo, avšak po důkladném posouzení bylo konstatováno, že tato inovace by byla málo využívána.

Připravovaný návrh zákona o veřejných strážích z roku 2001 do budoucna nejspíš nevznikne. Realizace tohoto právního předpisu by znamenala značnou zátěž pro státní rozpočet. Je spíše potřeba posílit spolupráci s Policíí ČR, která má vyšší respekt oproti členům rybářské stráže. Namísto vytvoření nové represivní složky.

Nynější platná právní úprava vztahující se k rybářské stráži má přínos v tom, že je dobře zažita a ověřena praxí. V rámci nově přijatého trestního zákoníku však došlo ke změně, která se týká i rybařství. Předchozí trestní zákoník považoval některé protiprávní jednání ve vztahu k rybám, vymezené v ustanovení § 178a, za trestný čin pytláctví. Nová právní úprava však přinesla změny v samotném textu definice pytláctví. Trestní zákoník uvádí trestný čin pytláctví mezi trestnými činy spáchanými proti životnímu prostředí. Došlo tedy k posílení obecné ochrany zvěře. Zároveň byla upřesněna hodnota způsobené škody, od které je možné posuzovat protiprávní jednání, které ji způsobilo, jako čin trestný. Tuto hranici určuje hodnota nikoli nepatrná, která činí nejméně 5 tisíc korun. Pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) byl vydán sazebník.⁸¹

Nedostatky, které současná právní úprava vztahující se, i když nepřímo, k rybářské stráži má, je proces vydávání rybářských lístků. Je to proces poměrně složitý, např. u cizích státních příslušníků. Snahou je tyto nedostatky zmírnit. Přínosem by byla lepší dostupnost pro obstarání rybářského lístku a také zjednodušení administrativy. Návštěvníci ze zahraničí by neměli problém se zaopatřením příslušných dokladů k lovu a zbytečně by se nedopouštěli přestupků tím, že by lovili bez příslušných dokladů. Přínosem k lepšímu byla již v minulém roce změna ve vydávání rybářských lístků. Kromě obcí s rozšířenou působností vydávají rybářské lístky i obce s pověřeným obecním úřadem.

⁸¹ Sazebník obsahuje souhrn nákladů spojených s vysazením ryb stejných nebo co nejbližších parametrů, jako byly ryby upytlacené. Tento sazebník je určen pro účely definování výše škody podle § 137 a § 304 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Byl vypracován ve spolupráci s Českým rybářským svazem v Praze, Moravským rybářským svazem v Brně, Fakultou rybařství a ochrany vod JU ve Vodňanech a Ministerstva zemědělství ČR, Odborem rybařství, myslivosti a včelařství.

Člen rybářské stráže se nejčastěji setkává s problémy, kterými jsou nejrůznější přestupky osob provádějících výkon rybářského práva (lov na tři udice, lov ryb mimo denní dobu lovu, nepřítomnost na místě lovu, ponechání si většího množství ryb než je povolené, atd.) Strážce může na řadu protiprávních jednání, které se netýkají zákona o rybářství a jeho prováděcí vyhlášky, pouze upozorňovat, nikoliv je postihovat. Má sice právo oznámit takové činy, ale Policie ČR či Inspekce životního prostředí, která je k jejich řešení zmocněná, nemůže působit vždy a proti všem protiprávním jednáním. Příkladem je např. nedovolené táboření, rozdělávání ohňů či parkování s vozidlem. Další problém je pytláctví, o němž je pojednáno výše v této práci.

V současné době mají členové rybářské stráže k dispozici publikaci s výkladem a komentářem od JUDr. Alexandra Šímy. Tato brožura velmi vhodně a srozumitelně pojala ve svém obsahu zákon o rybářství, jeho prováděcí vyhlášku, vybraná ustanovení trestního zákoníku a trestního řádu, vybraná ustanovení zákona o přestupcích a také otázky pro zkoušky rybářské stráže. Dříve byla strážcům k dispozici stručná publikace tzv. Rukověť rybářské stráže vydaná Českým rybářským svazem. V současnosti však její aktualizovaná podoba vydána nebyla.

Stejnokroj rybářské stráže je vyhovující. Byl vyzorován na základě požadavku ČRS. Na základě smlouvy jsou nositeli stejnokroje všichni profesionální strážci, a to jak v rámci ČRS, tak MRS. Na ÚN Orlík byl tento stejnokroj zaveden i pro všechny členy dobrovolné rybářské stráže, další většina územních svazů jej v jisté podobě následovala. Ostatní členové stráže, kteří stejnokroj nemají, jsou pouze povinni prokázat se služebním odznakem. Oděv se skládá z čepice s kšiltlem, fleecové bundy, kalhot, košile, trika a bundy. Na hlavních částech oděvu jsou našity či suchým zipem upevněny tkané odznaky. Ty určují, že jde o rybářskou stráž.

Rybářská stráž působící na území Slovenské republiky je zajímavým příkladem pro srovnání stráží v České republice.⁸²

V rámci České republiky není problémem stanovení věkové hranice pro člena rybářské stráže. Strážci jsou navrhováni, školeni a je možné je i odvolat, respektive navrhnout příslušnému úřadu na odvolání. Je třeba vzít v úvahu působení profesionální a dobrovolné stráže. V rámci profesionální stráže se dříve špatně hodnotilo, jak se jednotliví strážci dané činnosti věnují. V současné době jsou však vybaveni GPS přístrojem a data je tak možné snadno generovat. Díky těmto záznamům je možné např. zjistit, jak se strážce pohyboval. Z hlediska dobrovolných stráží je třeba hodnotit jejich výkon prostřednictvím výkazů. To, jakým způsobem a s jakým elánem danou činnost vykonávají, lze hodnotit obtížně. Není tedy problém věk strážce, ale jeho přístup k práci a časové možnosti.

9.3 Zpětná vazba: Myslivecká stráž

Rozhovor, který byl proveden se zástupcem myslivecké stráže, přinesl řadu důležitých poznatků. Na základě tohoto rozhovoru s příslušníkem Českomoravské myslivecké jednoty, lze celou problematiku shrnout.

⁸² Člen stráže může na území Slovenské republiky omezit osobní svobodu osoby přistižené při páčání trestného činu pytláctví, popř. ji předvést na útvar policejního sboru, pokud nemůže zjistit její totožnost. Dále může použít donucovací prostředky či požádat každého o pomoc v případě ohrožení života a zdraví anebo majetku.

Členové myslivecké stráže se pravidelně nesetkávají, a proto lze tedy říci, že by bylo třeba, aby k pravidelným oficiálním setkáním docházelo. Je důležité sdílet informace, novinky, předávat si zkušenosti a řešit problémy. Tato skutečnost by se dala změnit. Vezmeme-li v úvahu omezené finanční zdroje, které by bránily organizaci schůzí myslivecké stráže prostřednictvím ustanovené osoby, bylo by možné podpořit osoby, které by se rády a dobrovolně zhostily této aktivity.

Každý člen myslivecké stráže musí projít školením o první pomoci. Děje se tak při získávání prvního loveckého lístku, kdy právě část zkoušky pojednává i o první pomoci. Opakovaná školení se však nekonají.

Typová činnost není, hovořit o ní lze pouze v souvislosti s platnými vyhláškami k provedení zákona o myslivosti.

Na otázku, kolik strážců působí v České republice (dále jen „ČR“), odpovědět lze. Potřebnou odpověď bylo možné získat díky znalosti daného odborníka o rozsahu honební plochy. Na území České republiky působí necelých 30 tisíc osob.

Jednotliví členové myslivecké stráže nevyužívají jednotný informační systém. Společné databáze jsou využívány prostřednictvím státní správy na úseku myslivosti. Jedná se o sdílení informací prostřednictvím informačních technologií mezi obcemi s rozšířenou působností, kraji a Ministerstvem zemědělství České republiky.

Spolupráce s Policií ČR je hodnocena kladně. Problém, který zde však nastává, spočívá v omezenosti případů, které je Policie ČR schopna řešit. Bohužel stále přibývá závažného porušování právních předpisů ze strany veřejnosti, a proto je Policie ČR nucena řešit závažnější případy, nikoliv spolupůsobit při práci myslivecké stráže. Zde se bohužel ukazuje, jak jsou pravomoci strážní nedostatečné a podpora ze strany Policie ČR potřebná, avšak málo efektivní.

Pro osoby připravující se na výkon myslivecké stráže a pro její ustanovení do funkce neexistují elektronické testy. Uchazeč dostane pouze od státní správy materiál v listinné formě, z něhož je následně přezkušován.

Co se současné právní úpravy týká, současná forma je poměrně vyhovující. Pokud by vznikl právní předpis scelující právní úpravu všech strážní dohromady, otázkou by bylo, do jaké míry by bylo vše efektivní. Současné právní úpravy se zaměřují na jednotlivé druhy strážní, z nichž danou činnost vykonávají převážně dobrovolníci. Z tohoto důvodu je výhodou nižší finanční náročnost jejich fungování.

Ve stávající právní úpravě týkající se myslivecké stráže lze narazit na několik problematických ustanovení. Jedním z nevyhovujících ustanovení je právo myslivecké stráže usmrcovat mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického nebo nutrii říční a další vyhláškou stanovené zavlčené druhy živočichů v přírodě nežádoucí. Toto ustanovení by nemělo platit pouze pro mysliveckou stráž, ale i pro ostatní držitele loveckého lístku. Cílem je tyto nepůvodní invazivní živočichy redukovat.

Problémem je také velmi malá informovanost veřejnosti o existenci myslivecké stráže. Lidé neznají, o koho se jedná, jaké mají strážci pravomoci a povinnosti. V dobách, kdy k ustanovení stráží došlo, proběhly tiskem a zpravodajstvím poměrně strohé informace. Z toho všeho vyplývá, že je nutné zvyšovat informovanost veřejnosti. Je také důležité zvýšit znalosti týkající se ochrany přírody a lesa. Právě díky neznalosti zákona došlo již v několika případech k usmrcení volně pobíhajících psů, dochází k ohrožení kladených mláďat v přírodě, popř. k porušování právních předpisů nedovolenými vjezdy a vstupy do zakázaných oblastí, provozování motorismu, apod.

Dalším problémem, který lze označit za celospolečenský, je nerespektování strážců při jejich výkonu. Dochází sice ke společným akcím s Policií ČR, kdy je snahou monitorovat majetek a dohlížet na dodržování zákona, avšak i přes to je spolupráce nedostačující a je třeba postavení stráží posílit. Je třeba zajistit respekt ze strany veřejnosti.

Za metodiku pro mysliveckou stráž lze označit dané prováděcí vyhlášky k zákonu o myslivosti (výše zmiňované).

Co se otázky stejnokroje týče, jednotliví členové myslivecké stráže jsou oděni do zelených svršků a označeni pouze odznakem člena myslivecké stráže. Pokud jsou však nuceni omezovat někoho v jeho aktivitách či kontrolovat jeho totožnost, musí se také prokázat platnou legitimací.

V rámci zkušeností ze zahraničí lze uvést Slovenskou republiku, kde je zákonem upravený zákaz usmrcovat zastřelením toulavé psy a kočky. To znamená, že pro podmínky České republiky by bylo vhodné upravit v zákoně o myslivosti zákaz usmrtit zastřelením toulavé psy či kočky. Vhodnějším a ve vztahu k veřejnosti i vstřícným krokem by bylo upravit právo odchyty takových zvířat do lapacích zařízení tak, jako to provádějí záchranné stanice v intravilánech obcí. Tato zvířata by byla následně předána do správy obce, na jejímž území k odchytu zvířete došlo. Daný obecní úřad by se následně pokusil vyhledat majitele zvířete. Pokud by se však majitele nepodařilo najít, zvíře by až poté mohlo být předáno útulku, popř. utraceno. S tím souvisí i potřeba přísnější penalizace nezodpovědných majitelů psů, ale i koček, budou-li identifikováni.

Současnou mysliveckou stráž vykonávají strážci, jejichž průměrný věk je 58 let. To znamená, že není důležitá věková hranice, ale samotná fyzická dispozice jednotlivých strážců.

10. Namísto závěru, aneb Shrnutí a zhodnocení problematiky

Výše uvedené informace lze shrnout do následující podoby. Veřejné stráže České republiky (dále jen „ČR“) spojuje a odlišuje několik atributů. Všem druhům veřejných stráží jsou společná povinná školení o první pomoci. Existují jisté modifikace v jejich realizaci, jádro celého školení však zůstává zachováno. To znamená, že každý strážce musí mít absolvovaný kurz první pomoci a být tedy připraven provést základní záchranné úkony.

Spolupráce s Policií ČR je veřejnými strážci hodnocena velmi dobře. Bohužel se však potýkají s nedostačující pomocí Policie ČR tam, kde její systematický dohled z objektivních příčin

chybí. Stráže mají pravomoci na některá protiprávní jednání jen upozorňovat, nikoliv je postihovat.

Z důvodu nedostatečné a někdy i špatné informovanosti veřejnosti o existenci a působnosti veřejných stráží, často dochází ke konfliktům strážců s agresivními, hrubými a někdy i arogantní veřejností. Některé osoby svým nemorálním jednáním značně nerespektují a neuznávají působení stráží. I přes to jsou veřejní strážci vděční za ustanovení o úředních osobách, které upravuje trestní zákoník.

Zástupci jednotlivých druhů veřejných stráží se shodují na tom, že působení dobrovolných strážců je obrovským přínosem. Ač je působení „profesionálů“ potřebné a má své výhody, působení „dobrovolníků“ šetří náklady. S tím souvisí, že činnost strážce není třeba ohraničovat věkem, nýbrž klást důraz na řádný výkon takového strážce. Aby daný strážce absolvoval náležité kurzy, zúčastňoval se případných školení a dodržoval daná pravidla.

Z výše zmíněných výpovědí lze také dovodit, jaké oblasti jednotlivých druhů stráží, popř. oblasti společné, by se daly zkvalitnit. Jisté nedostatky lze spatřovat v oficiálních setkáváních stráží. Například v rámci myslivecké stráže nedochází k pravidelným setkáváním. Právě v této oblasti by bylo vhodné provést patřičné změny. Příkladem může být výše zmíněná stráž přírody, která pořádá pravidelná setkávání jejích členů. Dochází také k jednáním s ústředními orgány státní správy, kde se projednávají metodiky, apod.

V současnosti neexistují jednotné informační systémy, které by monitorovaly činnosti veřejných stráží komplexně. U každé právní úpravy vztahující se k úseku jednotlivých veřejných stráží lze spatřit jisté nedokonalosti a nedostatky. Co však všichni výše zmínění dotazovaní respondenti spatřují za potřebné, je alespoň posílit jejich postavení a pravomoci.

Lze tedy konstatovat, že pravomoci veřejných stráží, i přes to, že jsou jasně vymezeny ve stávajících právních předpisech, nejsou zcela dostatečné a to jak z hlediska preventivního, tak i z hlediska represe. Velice kladně lze hodnotit spolupráci jednotlivých druhů veřejných stráží s Policií ČR. Tato oboustranná součinnost je na velice dobré úrovni a znatelně přispívá k odhalování méně závažných, ale i značně společensky nepřijatelných deliktů. Bohužel se však stále potvrzuje, jak jsou personální i finanční zdroje Policie ČR omezeny a řada stráží trpí právě nedostatkem přítomných policistů tam, kde by jich bylo zapotřebí.

Mezi jednotlivými druhy stráží relativně neexistují značné rozdílnosti. Právě na základě teoretické analýzy bylo zjištěno a potvrzeno, že stráže disponují obdobnými oprávněními a povinnostmi. Rozdílnosti lze spatřovat jen v několika oblastech. Existují však rozdílnosti z hlediska technologického vybavení stráží. Lze jmenovat např. rybářskou stráž či stráž přírody, kde technologie GPS vypovídá o značném kroku vpřed oproti minulosti.

Hypotéza o omezených a nedostačujících schopnostech strážců se vyvrátila. Na základě kvalitativního výzkumu bylo potvrzeno, že osoby, které vykonávají veřejnou stráž podle ustanovení stávající právní úpravy, jsou způsobilé být „aktivním ochráncem“. Nutné však je, aby daný strážce splňoval zákonné, ale i interní předpisy dané organizace a jeho časové možnosti mu umožňovaly věnovat se plně daným aktivitám.

Domnívám se, že systém veřejných stráží má jisté nedokonalosti, zato je ale funkční. Troufám si říci, že možná po několika úpravách stávajících pravomocí stráží, by byla celá oblast veřejných stráží značně kvalitní. Pro představu, stávající úprava stráží přírody a krajiny navazuje na dlouhou tradici z předchozích desetiletí. Troufám si říci, že je tomu podobně i u ostatních veřejných stráží. Právní předpisy vztahující se k této problematice celkem jasně upravují práva a povinnosti strážců. Lze dobře zhodnotit pozitiva působení veřejných stráží. Jejich práce v terénu je nezastupitelná, dobře zvládají právo v ochraně přírody a krajiny, na úseku rybářství a myslivosti. Znají dobře právní normy, stejně tak i samotný terén, v rámci něhož působí a mají značné penzum znalostí a informací o dané oblasti, významných druhích organismů, apod.

Nově navrhovaný zákon, jehož budoucnost závisí spíše na motivaci a aktivitách stávajících politiků, chtěl klást nespornitelné požadavky na veřejné strážce komplexně. Spatřuji za nespornitelné, aby jeden veřejný strážce zvládal na stejné úrovni problematiku oblasti myslivecké, rybářské, lesní, ochrany vody, polního i lesního majetku, popř. i aspekty další. Budu-li hodnotit takové působení za stávající situace v podmínkách České republiky.

Je zapotřebí vzít v úvahu i strážce dobrovolníky, jejichž motivací k činnosti je jejich osobní zájem o přírodu, o její ochranu, zájem předávat odborné informace, rozvíjet vzdělanost společnosti. Nespornuji ani značné výhody v možné ozbrojenosti strážců. V jistých případech, právě díky zvyšujícímu se počtu závažných protiprávních činů, by se o ozbrojeném strážci dalo uvažovat. Je však třeba, aby tato oblast byla dostatečně právně zabezpečena. Je třeba zvážit všechny klady a negativa takové úpravy. Je nutné vzít v úvahu usnadnění výkonu práva díky ozbrojení strážce, avšak pod podmínkou, že by vznikla jasná, pevně daná a přísná pravidla.

Domnívám se, že pokud by přeci jen v budoucnosti vznikl takový zákon o veřejné strážce, měl by se spíše soustředit na oblasti všem strážím společné. To znamená ustanovování veřejné strážce, zkoušky, odborné přípravy, odpovědnosti a aspekty související s výkonem úřední osoby.

Stávající právní normy, kterými jsou strážce zřízeny, jsou dle mého názoru vhodné, avšak jejich zdokonalení je do budoucna potřebné. Veřejné strážce působící v České republice mají postavení úřední osoby. Jejich kompetence a odpovědnost byly prohloubeny, zároveň však stále nedostatečně. Strážce je sice oprávněn zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody, ochranu vod, apod. mohou dokonce zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů a jsou oprávněni odevzdat ji orgánu Policie ČR. Na druhou stranu však nemají oprávnění v rámci zjišťování totožnosti zastavit vozidlo, např. v případě opilosti řidiče, kterého by chtěli zadržet. To znamená, že jejich pravomoci jsou stále značně omezené.

Velkým problémem je prokazování důkazních prostředků, vezmeme – li v úvahu, že strážce např. řeší přestupek sám, nemůže si pořizovat jakýmkoliv prostředky kopie občanského průkazu (nemá – li k tomu souhlas) a nemůže pořizovat obrazové a zvukové záznamy. Svolení není třeba, pokud by se písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy použily k účelům úředním na základě zákona. Avšak podle vyjádření JUDr. M. Bouzkové z roku 2009, která zpracovala právní výklad pro stráž přírody

Správa Krkonošského národního parku, není možné, aby v tomto případě Správa Krkonošského národního parku podle ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákona, v platném znění, postupovala. Vyjadřuje se totiž takto: „Podle judikatury pojem „úřední účely“ nezahrnuje pořizování důkazních prostředků pro správní řízení“.⁸³

Veřejná stráž by měla mít větší pravomoci, ty by mohly být upraveny v nové právní úpravě či ve změnách stávajících právních předpisů. Jedním z přínosů by byla možnost strážců působit proti neoprávněnému vjezdu motorových vozidel například na území národního parku (v případě stráží přírody). Tedy nejen Policie ČR, ale i stráž by měla oprávnění použít tzv. „botičky“ k zabránění odjezdu vozidla. Tento technický prostředek by mohl být použit v těch případech, kdy vozidlo stojí na místě, do kterého je vjezd zakázán. Tyto zákazy upravuje místní nebo přechodná úprava provozu na pozemních komunikacích (podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích). Další změnou by mohlo být právo strážce zadržet osobu, která se dopouští protiprávního jednání. K těmto účelům by byl strážce vybaven policejními pouty. Přínosem by byl tedy nejen samostatnější, přísnější a efektivnější výkon veřejných strážců respektovaných veřejností, ale také podstatné usnadnění práce Policie ČR, která díky stále vzrůstající kriminalitě musí řešit nepřehledné množství protiprávních jednání. A bohužel stejně jako jsou omezené finanční zdroje, tak i času není nazbyt.

⁸³ BOUZKOVÁ, M. Právní výklad pro stráž přírody. Vrchlabí. 2009.